

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Sžf/41/2015
Identifikačné číslo spisu: 2113213026
Dátum vydania rozhodnutia: 28.03.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Milan Morava
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:2113213026.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Moravu a členiek senátu JUDr. Jarmily Urbancovej a JUDr. Petry Príbelskej, PhD., v právnej veci žalobcu: Slovenská konsolidačná, a.s., Cintorínska ul. č. 21, Bratislava, IČO: 35 776 005 proti žalovanému: JUDr. Alena Kaplanová, Nám. 1. mája 14, Piešťany, správkyňa úpadcu International Apartments, s.r.o., Výšoká 3058, Piešťany, IČO: 43 880 622, o určenie popretej pohľadávky, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č.k. 20S/27/2014-137 z 28. apríla 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č.k. 20S/27/2014-137 z 28. apríla 2015 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Trnave (ďalej aj „krajský súd“) rozhodol, že pohľadávka žalobcu vo výške 74 528,08 € uplatnená v konkurznom konaní vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp.zn. 25K/29/2011 je pohľadávkou proti podstate v zmysle § 87 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov ďalej len „ZKR“).

V odôvodnení rozsudku súd prvého stupňa uviedol, že daňová pohľadávka, ktorej určenia ako pohľadávky proti podstate sa žalobca v konaní domáhal, je správcom dane zistený rozdiel dane, t.j. dlžná suma dane po lehote splatnosti, ktorá sa stala splatnou až vydaním rozhodnutia správcom dane, ktorým bol rozdiel dane vyrubený, preto sa považuje podľa krajského súdu za pohľadávku vzniknutú po vyhlásení konkurzu, keďže jej splatnosť nastala uplynutím lehoty 15 dní odo dňa právoplatnosti príslušného rozhodnutia, čo je po vyhlásení konkurzu.

V danom prípade mal krajský súd za nesporné, že pohľadávka, ktorej určenia sa žalobca v konaní domáhal vznikla až po vyhlásení konkurzu, preto nemohla byť prihlásená prihláškou na prihlasovanie pohľadávok, na základe čoho dospel k záveru, že žaloba je opodstatnená a určil vo výroku, že je pohľadávkou proti podstate v zmysle § 87 ods. 2 ZKR.

Rozsudok krajského súdu napadol žalovaný včas podaným odvolaním žiadajúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací napadnutý rozsudok krajského súdu z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci krajským súdom zmenil tak, že žalobu žalobcu zamietne; eventuálne zruší a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Žalovaný zotrval na svojich predchádzajúcich vyjadreniach, že pohľadávka žalobcu voči úpadcovi vzniknutá z titulu nedoplatku dane za obdobie roku 2009, ktorej určenia ako pohľadávky proti podstate sa žalobca domáhal, vznikla ešte pred vyhlásením konkurzu, teda nejde o pohľadávku proti podstate a preto mal súd žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.

Ďalej dôvodil tvrdením, že daňový nedoplatok nevznikol v deň vyhlásenia konkurzu, nevznikol ani po vyhlásení konkurzu, existoval už 31.12.2009, keďže daň z príjmov právnických osôb za zdaňovacie obdobie 2009 vznikla uplynutím zdaňovacieho obdobia a nie vyrubením a splatnou stala 31.03.2010 a nie dátumom uvedeným v rozhodnutí o nedoplatku.

Rozhodnutím daňového úradu sa podľa žalovaného nemení pôvodná splatnosť dane z príjmov právnických osôb za zdaňovacie obdobie 2009, len v rozhodnutí musí daňový orgán určiť lehotu, v ktorej má byť po jeho rozhodnutí pohľadávka zaplatená ako jednu z náležitostí rozhodnutia. Nesprávny je preto podľa žalovaného právny názor krajského súdu, že pohľadávka, ktorou je nedoplatok na dani z príjmov právnických osôb za zdaňovacie obdobie 2009, je pohľadávkou proti podstate, lebo bol rozdiel dane vyrubenej až po vyhlásení konkurzu.

Žalobkyňa sa k odvolaniu žalovaného napriek doručenej výzve súdu písomne nevyjadrila.

Nakoľko odvolacie konanie bolo začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti zákona č. 162/2015 Z.z., Správny súdny poriadok, v súlade s ustanovením § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku postupoval Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa doterajších predpisov [zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“)] a ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a v medziach odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 vety prvej OSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 vety prvej OSP a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nie je možné priznať úspech.

Podľa § 32 ods. 13 ZKR, ak bola popretá pohľadávka veriteľa, o ktorej rozhodovať patrí do právomoci iného orgánu ako súdu, je súd, ktorý by bol príslušný na preskúmanie zákonnosti takéhoto rozhodnutia, príslušný aj na konanie o určení tejto pohľadávky; to platí aj vtedy, ak orgán ako súd takéto rozhodnutie nevydal.

V správnom súdnictve prejednávajú súdy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 OSP).

Podľa § 87 ods. 2 ZKR pohľadávky proti podstate sú tiež pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, ako dane, poplatky, clá, poisťné na zdravotné poistenie, poisťné na sociálne poistenie, mzdy alebo platy zamestnancov úpadcu a ďalšie nároky zamestnancov úpadcu z pracovných zmlúv alebo dohôd o prácach uzatvorených mimo pracovného pomeru.

Podľa § 28 ods. 1 ZKR pohľadávka, ktorá nie je pohľadávkou proti podstate, sa v konkurze uplatňuje prihláškou.

Podľa § 68 ods. 4 zákona č. 563/2006 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení

niektorých zákonov (ďalej len Daňový poriadok) je daň vyrubená

- a) rozhodnutím správcu dane,
- b) podaním daňového priznania vrátane dodatočného daňového priznania, alebo
- c) zaplatením dane, pri ktorej nie je povinnosť podať daňové priznanie.

Podľa § 68 ods. 5 Daňového poriadku správca dane v rozhodnutí vydanom vo vyrubovacom konaní vyrubí daň alebo rozdiel dane oproti vyrubenej dani.

Daňový poriadok s účinnosťou od 01.01.2012 obsahuje osobitné ustanovenia pre konkurz a reštrukturalizáciu, podľa ktorého sa daňový nedoplatok na účely konkurzu a reštrukturalizácie považuje za pohľadávku (§ 158 ods. 1 Daňového poriadku).

Podľa § 2 písm. f/ Daňového poriadku, daňový nedoplatok je dlžná suma dane po lehote splatnosti.

Podľa § 158 ods. 3 Daňového poriadku, ak daňový nedoplatok vznikol v deň vyhlásenia konkurzu alebo v deň začatia reštrukturalizačného konania, alebo po vyhlásení konkurzu alebo po začatí reštrukturalizačného konania, považuje sa za pohľadávku vzniknutú po vyhlásení konkurzu alebo po začatí reštrukturalizačného konania.

Podľa § 158 ods. 5 Daňového poriadku po vyhlásení konkurzu alebo po povolení reštrukturalizácie správca dane postupuje podľa osobitného predpisu.

Podľa § 69 ods. 1 prvej vety Daňového poriadku ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak, nemožno vyrubiť daň ani rozdiel dane alebo uplatniť nárok na sumu podľa osobitných predpisov 1) po uplynutí piatich rokov od konca roka, v ktorom vznikla povinnosť podať daňové priznanie alebo v ktorom bol daňový subjekt povinný daň zaplatiť bez povinnosti podať daňové priznanie, alebo v ktorom daňovému subjektu vznikol nárok na uplatnenie sumy podľa osobitných predpisov.

Z obsahu predloženého súdneho spisu najvyšší súd zistil, že uznesením Okresného súdu Trnava č.k. 25K/29/2011 z 11.07.2011 zverejnenom v Obchodnom vestníku 138 B/2011 z 19.07.2011 bol na majetok úpadcu International Apartments s.r.o., Piešťany dňom 20.07.2011 vyhlásený konkurz a za správkyňu konkurznej podstaty bola určená JUDr. Alena Kaplanová.

V spoločnosti International Apartments s.r.o. v konkurze vykonal správca dane daňovú kontrolu, na základe ktorej bol úpadcovi rozhodnutím č. 9214401/5/3170308/2012/Jur z 31.10.2012 vyrubený rozdiel na dani z príjmov právnickej osoby za zdaňovacie obdobie 2009 vo výške 74 528,08 €, ktoré bolo doručené žalovanému - správkyňi konkurznej podstaty úpadcu International Apartments s.r.o. podľa § 87 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z.z. o ZKR, ako pohľadávka proti podstate, ktorá sa neuplatňuje prihláškou.

Proti rozhodnutiu správcu dane podala správkyňa konkurznej podstaty odvolanie, v ktorom namietala nesprávnosť označenia daňového subjektu ktorý je v konkurze a pohľadávka, ktorú si správca dane uplatnil nemôže byť uspokojená, pretože nie je pohľadávkou proti podstate a nemôže byť ani dodatočne prihlásená do konkurzu.

O odvolaní rozhodoval pôvodný žalobca Finančné riaditeľstvo SR, ktoré rozhodnutím č. 1100307/1/36221/2013 z 24.01.2013 rozhodnutie zmenilo iba v časti označenia daňového subjektu, v ostatnom uviedlo, že pohľadávka, ktorú si správca dane uplatňuje vznikla na základe daňovej kontroly, v čase keď bol daňový subjekt v konkurze, preto nemohla byť prihlásená v lehote na prihlásenie pohľadávok.

Po doručení rozhodnutia Finančného riaditeľstva SR č. 1100307/1/36221/2013 z 24.01.2013 správkyňa konkurznej podstaty úpadcu uvedenú pohľadávku poprela s odôvodnením, že pri určovaní pohľadávok proti podstate je potrebné identifikovať moment vzniku pohľadávky a moment vzniku splatnosti pohľadávky. V odôvodnení uviedla, že daň z príjmov právnických osôb za zdaňovacie obdobie 2009

vznikla uplynutím zdaňovacieho obdobia roku 2009 (01.01.2010) a stala sa splatnou 31.03.2010. Je daňovou pohľadávkou, ktorá vznikla pred vyhlásením konkurzu, preto si ju mal správca dane uplatniť prihláškou a nemožno ju preto považovať za pohľadávku proti podstate.

Uznesením Krajského súdu v Trnave č.k. 20S/27/2014-124 z 26.01.2015 súd pripustil zmenu účastníka konania na strane žalobcu, tak že Slovenská konsolidačná a.s. Bratislava sa stala žalobcom miesto pôvodného žalobcu Finančného riaditeľstva SR, na základe právneho úkonu Zmluvy o postúpení daňových a colných nedoplatkov č. 2/2013 zo 06.12.2013, ktorým pôvodný žalobca postúpil pohľadávku voči žalovanému, ktorá je predmetom tohto konania.

Z obsahu spisu vyplýva, že pohľadávka, ktorá je predmetom žaloby je rozdiel dane zistený a vyrubený správcou dane rozhodnutím č. 9214401/5/3170308/2012/Jur z 31.10.2012 na základe výsledkov daňovej kontroly, o výsledku ktorej bol vyhotovený protokol č. 9214401/5/2672874/2012/Mut z 24.09.2012, teda v čase, kedy bol daňový subjekt v konkurze. Konkurz bol vyhlásený 20.07.2011.

V danom konaní je spornou otázka, či pohľadávka vzniknutá ako rozdiel na dani z príjmov právnickej osoby za zdaňovacie obdobie roku 2009 je pohľadávkou proti podstate, alebo pôvodný žalobca mal povinnosť ju prihlásiť prihláškou, pretože vznikla pred vyhlásením konkurzu.

S poukazom na vyššie uvedené právne ustanovenia najvyšší súd konštatuje, že daňová pohľadávka, ktorej určenia ako pohľadávky proti podstate sa žalobca v konaní domáha je správcou dane zistený rozdiel dane, vyrubený podľa § 68 ods. 5 Daňového poriadku až rozhodnutím správcu dane v čase po vyhlásení konkurzu.

Podstatou námietok žalovaného je tvrdenie, že moment vzniku pohľadávky žalobcu voči úpadcovi z titulu nedoplatku dane za obdobie roku 2009 vznikol uplynutím zdaňovacieho obdobia k 31.12.2009 a splatnou sa pohľadávka stala 31.03.2010, na základe čoho vznikla pred vyhlásením konkurzu 20.07.2011 a nie je pohľadávkou proti podstate.

Najvyšší súd nepopiera, že právnym dôvodom vzniku predmetnej pohľadávky je príjem právnickej osoby ako predmet dane za zdaňovacie obdobie 2009, ktoré končí 31.12.2009.

V uvedenom prípade je podstatným ust. §68 ods. 4 Daňového poriadku, ktoré definuje moment vyrubenia dane, keď rozlišuje medzi prípadmi, keď je daň vyrubená rozhodnutím a podaním daňového priznania, resp. bez povinnosti podania daňového priznania v prípade, že zákon túto povinnosť neustanovuje a daň je vyrubená zaplatením dane.

Splnením hmotnoprávných podmienok v rámci daňových predpisov vzniká verejnoprávny záväzkový vzťah, založený na zákonnom oprávnení správcu dane požadovať od daňového subjektu splnenie daňových povinností.

Pohľadávka vzniká vtedy, kedy vzniká veriteľovi oprávnenie na plnenie a jej splatnosť nastáva vtedy, keď je veriteľ oprávnený domáhať sa uvedeného plnenia. V danom prípade je právnou skutočnosťou vzniku verejnoprávneho záväzkového vzťahu naplnenie podmienok díkcie ustanovenia § 68 ods. 4 Daňového poriadku.

Ustanovenie § 68 ods. 4 Daňového poriadku rozlišuje moment vzniku tohto zákonného oprávnenia správcu dane, ktoré môže nastať v prípade podania daňového priznania a následného nezistenia rozdielu správcou dane momentom podania daňového priznania, v prípade uplatňovania zákonných oprávnení správcu dane vo vyrubovacom konaní vydaním rozhodnutia, resp. zaplatením dane v prípade neexistencie povinnosti podať daňové priznania.

Odvolávajúc sa na čl. 13 ods. 1 písm. a/ Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd, je

potrebné pripomenúť, že ukladanie daní je imanentnou súčasťou prejavu suverenity štátu dovnútra, na základe čoho tento verejnoprávny záväzkový vzťah, jeho vznik, zánik a jeho obsah, sa spravuje v primárnom rozsahu v zmysle príslušných zákonných ustanovení.

V preskúvanom prípade, správca dane na základe vykonanej daňovej kontroly zameranej na zistenie alebo preverenie skutočností rozhodujúcich pre správne určenie dane alebo dodržiavanie daňových právnych predpisov zistil, že daňový subjekt v podanom daňovom priznaní k dani z príjmov právnickej osoby za zdaňovacie obdobie 2009 priznal daň vo výške 0,00 €, čo predstavuje o 74 528,08 € menej, ako zistil správca dane vykonanou daňovou kontrolou.

Správca dane má v zmysle zákonného ustanovenia § 69 ods. 1 prvej vety Daňového poriadku oprávnenie vyrubiť daň prípadne rozdiel dane do piatich rokov od konca roka, v ktorom vznikla povinnosť podať daňové priznanie, čo v uvedenom prípade bolo splnené, preto bol správca dane oprávnený rozdiel dane za zdaňovacie obdobie roku 2009 vyrubiť rozhodnutím č. 9214401/5/3170308/2012/Jur z 31.10.2012 na základe výsledkov vykonanej daňovej kontroly za zdaňovacie obdobie 2009.

K pojmu daňového nedoplatku je potrebné uviesť, že v zmysle § 2 písm. f) Daňového poriadku je to dlžná suma dane po lehote splatnosti, ktorá sa stala splatnou až vydaním rozhodnutia správcom dane, ktorým bol rozdiel dane vyrubený (§ 68 ods. 4 Daňového poriadku), preto sa považuje za pohľadávku vzniknutú po vyhlásení konkurzu, keďže jej splatnosť nastala uplynutím lehoty 15 dní odo dňa právoplatnosti príslušného rozhodnutia, čo je po vyhlásení konkurzu.

Daňový nedoplatok, ktorý je viazaný na jeho vyrubenie teda jednoznačne vznikol z časového hľadiska ako pohľadávka po vyhlásení konkurzu, čo predpokladá aj ustanovenie § 158 ods. 3 Daňového poriadku, preto je považovaná v zmysle § 87 ods. 2 ZKR za pohľadávku proti podstate.

Po preskúmaní podaného odvolania najvyšší súd konštatuje, že s právnymi námietkami žalovaného sa súd prvého stupňa v rozhodnutí riadne vysporiadal a nenechal otvorenú žiadnu spornú otázku, riešenie ktorej by zostalo na najvyššom súde, a preto námietky uvedené v odvolaní vyhodnotil najvyšší súd ako bezpredmetné, ktoré neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť rozhodnutia.

S poukazom na uvedené najvyšší súd podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP v spojení s § 219 ods. 1, 2 OSP napadnutý rozsudok Krajského súdu v Trnave potvrdil ako vecne správny.

O náhrade trov odvolacieho konania najvyšší súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP s § 250k ods. 1 OSP, tak, že úspešnému žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko si žiadne trovy neuplatnil.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.